МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія технічного обслуговування авіаційної техніки

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни
«Організація наземного обслуговування в аеропортах»
вибіркових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Технології робіт та технологічне обладнання аеропортів

За темою № 5 - Організація та здійснення контролю безпеки в аеропортах України

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО
Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21р. № 8

СХВАЛЕНО
Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.09.21р. № 2

ПОГОДЖЕНО
Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 22.09.21р. № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії технічного обслуговування авіаційної техніки, протокол від 30.08.2021 № 1

Розробник:

1. викладач циклової комісії технічного обслуговування авіаційної техніки, спеціаліст першої категорії Нальотова Н.І.

Рецензенти:

1. викладач циклової комісії аеронавігації Кременчуцького льотного коледжу Харківського національного університету внутрішніх справ, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, к.т.н., с.н.с. Тягній В.Г.;

2. завідувач кафедри технологій аеропортів Національного авіаційного університету, д-р техн. наук, професор Тамаргазін О.А

План лекції

1. Пасажири, члени екіпажів, їх ручна поклажа, особи, які не є пасажирами, та їх особисті речі
2. Догляд пасажирів
3. Догляд ручної поклажі
4. Виключення можливості контакту між пасажирами, які пройшли догляд, і особами, які його не пройшли
5. Транзитні та трансферні пасажири
6. Пасажири, які вимагають особливої уваги
7. Поводження з предметами, обмеженими до перевезення, та їх вилучення
8. Багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС
9. Встановлення належності багажу особам
10. Несупроводжуваний багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС
11. Звичайне рентгено-телевізійне обладнання та додатковий догляд багажу
12. Контроль на безпеку вантажу, поштових, кур'єрських відправлень
13. Зберігання вантажу та поштових відправлень, що пройшли догляд
14. Декларація про безпеку вантажного відправлення
15. Обладнання та системи забезпечення безпеки

Література:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0594-19/
2. Л. П. Волкова, Управление деятельностью аеропортов. Часть 1. Правовые основы управления деятельностью аєропорта: М.: МГТУ ГА, 2006. - 96 с.

1. Пасажири, члени екіпажів, їх ручна поклажа, особи, які не є пасажирами, та їх особисті речі

З метою унеможливлення пронесення на борт ПС або в зону обмеженого доступу, що охороняється, зброї, вибухових речовин та пристроїв або інших небезпечних предметів, речовин тощо, які можуть бути використані для здійснення акту незаконного втручання, в аеропортах України як на внутрішніх, так і на міжнародних рейсах здійснюються догляд та контроль на безпеку членів екіпажу, пасажирів, у тому числі транзитних та трансферних, ручної поклажі, багажу, вантажу, кур'єрських і поштових відправлень, польотних та аеропортових постачань, бортових припасів, бортового харчування, осіб та транспортних засобів, яким надається доступ до зони обмеженого доступу, що охороняється.

Після проходження догляду пасажири потрапляють в критичну ділянку зони обмеженого доступу, що охороняється, а потім прямують до ПС в супроводі уповноваженої особи аеропорту або суб'єкта наземного

обслуговування під контролем служби авіаційної безпеки. Члени екіпажів, які не мають постійної перепустки в аеропорт, в якому перебуває їхнє ПС, прямують до нього у супроводі уповноваженої особи аеропорту або суб'єкта наземного обслуговування.

Транзитні пасажири та їх ручна поклажа звільняються від догляду, якщо вони залишаються на борту ПС або не змішуються з відлітаючими пасажирами, які пройшли догляд, крім тих, які пересаджуються на борт того самого ПС.

У разі надходження достовірної інформації про прибуття до аеропорту транзитних пасажирів з аеропорту, в якому догляд проводився не на належному рівні, керівник транзитного аеропорту забезпечує проведення повторного догляду пасажирів, їх ручної поклажі та багажу з метою виявлення предметів і речовин, заборонених до перевезення ПС. Трансферні пасажири та їх ручна поклажа звільняються від догляду в разі дії міжнародної угоди про контроль на безпеку в одному пункті маршруту та захисту від несанкціонованого втручання під час переміщення таких пасажирів від пункту контролю на безпеку в аеропорту вильоту до борту ПС, що вилітає, та в аеропорту трансферу.

Контроль на безпеку осіб, які не є пасажирами та яким надано доступ до зони обмеженого доступу, що охороняється, для виконання функціональних обов'язків, здійснюється згідно з вимогами до догляду пасажирів.

Спеціальні заходи безпеки здійснюються під час перевезення потенційно небезпечних пасажирів, а саме осіб без права на в'їзд, депортованих осіб та осіб, які перебувають під вартою

До спеціальних заходів безпеки під час перевезення потенційно небезпечних пасажирів належать:

– письмове повідомлення за 48 годин до вильоту експлуатанта ПС або його представника;

– відокремлення від основного потоку пасажирів;

– визначення маршрутів доставки до ПС та супроводження в контрольованих зонах аеропорту представниками національної поліції України;

– проходження посиленого контролю на безпеку;

– проходження конвоїрами потенційно небезпечних пасажирів контролю на безпеку на загальних підставах перед або після здійснення посиленого контролю на безпеку потенційно небезпечних пасажирів;

– здійснення доставки на борт ПС окремо від основного потоку пасажирів;

– здійснення посадки на борт ПС до посадки інших пасажирів, висадки з борту ПС після висадки інших пасажирів рейсу;

– інформування державних органів транзиту та призначення про осіб, які позбавлені права в'їзду в Україну або депортуються, про причину перевезення, оцінки ризику, пов'язаного з перевезенням таких осіб;

– неприйняття до перевезення на рейси, якими перевозять групи дітей та посадових осіб, які охороняються державою згідно із Законом України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб», а також офіційних осіб іноземних держав, які згідно з протоколом перебування в Україні підлягають державній охороні.
Особа, яка відмовляється від проходження догляду або надання для цього ручної поклажі, багажу, особистих речей, що їй належать, до зони обмеженого доступу, що охороняється, та до перевезення ПС не допускається.

Про цей факт інформуються працівники суб'єктів, що надають послуги з продажу повітряних перевезень, які працюють на території аеропорту, та авіакомпанії, що здійснюють рейси з аеропорту. Пасажирів (осіб), які за результатами здійснення процедур догляду не отримали дозвіл на доступ до зони обмеженого доступу, що охороняється, передають співробітникам правоохоронних органів, про що повідомляється авіаперевізник, на рейс якого пасажира було недопущено.

Догляд здійснюється уповноваженим персоналом служб авіаційної безпеки суб'єктів авіаційної діяльності щодо пасажирів, членів екіпажу, їх ручної поклажі, багажу, особистих речей та інших осіб, які не є пасажирами, як з використанням ТЗД, так і із застосуванням методу ручного догляду осіб, ручної поклажі та багажу, особистих речей.

Ручний догляд ручної поклажі, багажу, особистих речей та осіб застосовується у разі виявлення за допомогою ТЗД підозрілих предметів у ручній поклажі, багажі, особистих речах або на тілі особи, а також у разі наявності у оператора сумнівів щодо відсутності у пасажира заборонених/обмежених до перевезення предметів. Як додатковий захід забезпечення безпеки застосовується вибірковий ручний догляд пасажирів, членів екіпажу, інших осіб та вибірковий ручний догляд їх ручної поклажі, багажу та особистих речей. Обсяги вибіркового ручного догляду визначаються відповідно до оцінки поточного та прогнозованого рівнів загроз цивільної авіації, що затверджується уповноваженим органом з питань цивільної авіації.

Окремо від основного потоку пасажирів догляд проходять:
– члени екіпажів ПС;
– пасажири з обмеженими фізичними можливостями та особи, які їх супроводжують;
– особи зі зброєю під час виконання ними службових обов'язків;
– потенційно небезпечні пасажири та особи, які їх супроводжують;
– персонал, задіяний в процесі обслуговування пасажирів (рейсів);
– інші особи, яким потрібен доступ в зону обмеженого доступу, що охороняється, для виконання службових обов'язків.

Час на проведення догляду не має перевищувати загального часу, передбаченого розкладом для оформлення рейсу, та має бути достатнім для якісного проведення процедури догляду. Спрощення процедури

догляду за будь-яких умов забороняється. З метою оптимізації використання простору та недопущення скупчення людей на пункті догляду експлуатант аеродрому/аеропорту забезпечує організацію черги в одну лінію та виділення персоналу для впорядкування руху пасажирів. Керівник служби авіаційної безпеки експлуатанта аеродрому/аеропорту забезпечує виділення оптимальної кількості операторів для кожного пункту догляду.

Зони для проведення процедур догляду за допомогою ТЗД (пункти догляду), а також ручного догляду осіб, ручної поклажі, особистих речей мають відповідати таким критеріям:

– розміщені в прилеглих одна до одної зонах для того, щоб пасажир не мав можливості перекласти обмежені або заборонені для перевезення предмети в ручну поклажу іншого пасажира та з метою недопущення крадіжок;

– спроектовані так, щоб спростити контроль за пасажирами, виключити можливість уникнення пасажиром проходження процедур догляду;

– забезпечені лотками (ящиками), в які пасажир може викласти предмети та речі;

– організовані так, щоб спростити обробку пасажиропотоків з дотриманням регулярності графіка польотів;

– обладнані столами відповідної довжини, що розміщені перед ТЗД для проведення догляду ручної поклажі для того, щоб пасажири мали можливість покласти знятий верхній одяг чи інші особисті речі, а також предмети, які вимагають перевірки окремо від ручної поклажі;

– організовані відповідно до особливостей процедур догляду з метою уникнення черг перед пунктом догляду та скупчення пасажирів безпосередньо в пункті догляду;

– спроектовані з врахуванням необхідності надання достатнього місця для повторного упакування і розміщення крісел для пасажирів, щоб вони могли перекласти зібрані речі (наприклад, портативні комп’ютери, рідини, взуття, тощо);

– обладнані засобами для догляду пасажирів (стаціонарний металошукач, ручний металодетектор) та засобами для догляду ручної поклажі (РТІ);

– розміщені так, щоб обладнання, яке застосовується з метою забезпечення безпеки, не піддавалося дії радіочастотних перешкод, які створюються електрообладнанням та кабельними дротами, та не створювало перешкод для обладнання зв’язку аеропорту;

– обладнані кімнатами (кабінами) для ручного догляду;

– обладнані окремими столами, на яких можна проводити ручний догляд ручної поклажі та виявлення в ній слідів вибухових речовин. Такі столи мають бути достатньої висоти для виконання персоналом служби

авіаційної безпеки, що здійснює догляд, своїх обов'язків та виключати можливість пасажиру втручатися в процес здійснення догляду;

– спроектовані так, щоб сторонні особи не мали змоги спостерігати за зображенням на моніторі РТІ;

– обладнані системою відкритого зв'язку для отримання інформації чи консультації та прихованою системою сигналізації для зв'язку з поліцією, центром управління авіаційної безпеки чи аварійно-оперативним центром;

– обладнані відповідними системами обігріву, кондиціонування, освітлення, вентиляції для створення нормальних умов для проведення ефективного процесу догляду;

– пункти догляду укомплектовуються сертифікованим персоналом служби авіаційної безпеки як чоловічої, так і жіночої статі з метою проведення ручного догляду оператором однієї статі з пасажиром/особою.

Обов'язки персоналу служби авіаційної безпеки на пункті догляду:

– оператори, які працюють на вході до пункту догляду, звіряють документи, що посвідчують особу пасажира, та посадковий талон з особою пасажира. Застосовують методи виявлення поведінкових характеристик для встановлення пасажирів, які підлягають посиленому догляду;

– під час проведення догляду членів екіпажу перевіряють завдання на політ / генеральну декларацію та посвідчення члена екіпажу. За відсутності посвідчення члена екіпажу перевіряють документ, що посвідчує особу, та документ на право здійснення професійної діяльності;

– під час проведення догляду осіб, яким необхідний доступ в зону обмеженого доступу, що охороняється, для виконання функціональних обов'язків, перевіряють перепустку аеропорту встановленого зразка та/або посвідчення державного інспектора, видане уповноваженим органом з питань цивільної авіації;

– оператори, які здійснюють інформування пасажирів щодо догляду, організовують виконання ними процедури зняття верхнього одягу, взуття (за необхідності), надання для догляду їх ручної поклажі та особистих речей, контролюють розміщення пасажирами електронної апаратури (портативні комп'ютери, мобільні телефони тощо) окремо від ручної поклажі, регулюють проходження пасажирів через пункт догляду, забезпечують належне розміщення ручної поклажі на транспортері РТІ;

– оператор, який працює з РТІ, інтерпретує (аналізує) зображення на екрані, встановлює необхідність проведення ручного догляду та/або застосування технічних засобів виявлення слідів вибухової речовини в будь-якій ручній поклажі, де може знаходитися обмежений/заборонений для перевезення предмет;

– оператори, які працюють з ручною поклажею пасажира після здійснення догляду за допомогою РТІ, направляють, ізолюють та здійснюють ручний догляд ручної поклажі, відібраної оператором, який працює з РТІ, для здійснення ручного догляду та здійснюють догляд за

допомогою технічних засобів виявлення слідів вибухової речовини. Здійснюють вибірковий ручний догляд ручної поклажі відповідно до існуючого рівня загрози. Беруть участь у складанні актів вилучення заборонених до перевезення на ПС предметів;

– оператори, які працюють зі стаціонарним металошукачем та ручним металодетектором, здійснюють догляд пасажирів за допомогою стаціонарного металошукача та ручний догляд пасажирів за допомогою або без допомоги ручного металодетектора;

– оператори, які працюють зі сканером, контролюють проходження пасажира через портал сканера, керують роботою сканера, контролюють правильне розміщення особи в порталі сканера, здійснюють сканування та за потреби - ручний догляд пасажирів;

– у разі розміщення монітора локальної станції керування на відстані від порталу сканера додатковий оператор вивчає отримане зображення на моніторі локальної станції керування, що знаходиться на відстані від порталу сканера, дотримується методики аналізу зображень. У разі виявлення ознак прихованого предмета надає засобами радіозв'язку детальну інформацію оператору, який контролює проходження пасажира через портал сканера по кожному місцю розташування прихованого предмета;

– старший інспектор не виконує технологічні обов'язки операторів пункту догляду та забезпечує ефективне функціонування пункту догляду, інструктує операторів з будь-яких питань, що виникають в процесі здійснення процедур догляду, забезпечує регулярну ротацію персоналу на пункті догляду.

У кожному пункті догляду працює група працівників служби авіаційної безпеки, кількість якої визначається з урахуванням призначення та особливостей роботи у пункті догляду. В пунктах догляду з незначним навантаженням можливе об'єднання функцій операторів, але загальна чисельність персоналу має складати не менше 5 осіб. Кількість операторів збільшується залежно від навантаження на пункт догляду та/або рівня загрози, що визначається уповноваженим органом з питань цивільної авіації.

Для пунктів догляду, де здійснюється догляд транспортних засобів, додатково вводиться необхідна кількість операторів.

У разі відмови у роботі ТЗД застосовується 100 % ручний догляд.

Перед початком роботи кожної зміни або перед кожним включенням ТЗД персоналом пункту догляду проводиться його тестування. За потреби проводиться калібрування ТЗД спеціально підготовленим інженерно-технічним складом. Тестування та калібрування проводяться з використанням відповідних тест-об'єктів та оформленням відповідних протоколів.

У кожному пункті догляду мають знаходитися технологічні документи з детальним описом порядку виконання правил догляду.

Від проходження догляду звільняються:

– особи, які охороняються державою згідно із Законом України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»;

– офіційні особи іноземних держав, які згідно з протоколом перебування в Україні підлягають державній охороні;

– ручна поклажа, багаж, що належить зазначеним особам.

2. Догляд пасажирів

Методи догляду пасажирів:

- ручний догляд;
- ручний догляд у комбінації з ручним металодетектором;
- за допомогою стаціонарного металошукача;
- за допомогою службових собак, навчених для виявлення вибухових речовин;
- за допомогою обладнання для виявлення слідів вибухових речовин;
- за допомогою сканерів, що не використовують іонізуючу радіацію;
- за допомогою обладнання для виявлення слідів вибухових речовин у комбінації з ручним металодетектором.

У разі спрацювання стаціонарного металошукача на металеві предмети під час проходження пасажиром процедури догляду здійснюється ручний догляд з використанням ручного металодетектора. Ручний металодетектор використовується як додатковий ТЗД для догляду окремих місць на тілі особи, де можуть бути приховані металеві предмети.

Крім пасажирів, які викликають спрацювання стаціонарного металошукача на металеві предмети, ручний догляд здійснюється щодо пасажирів, які не викликали спрацювання стаціонарного металошукача на вибірковій основі, при цьому 10-20 % від загальної кількості пасажирів підлягають додатковому догляду за допомогою обладнання для виявлення слідів вибухових речовин, сканера для догляду осіб або службових собак, навчених виявляти вибухові речовини. Відбір пасажирів для додаткового догляду здійснюється із врахуванням принципів непередбачуваності та відповідно до рівня загроз і ризиків.

Відсоток пасажирів, що підлягають вибірковому ручному догляду, базується на таких критеріях:

– національний та місцевий рівні загрози (коли рівень загрози підвищується протягом обмеженого періоду часу, відсоток пасажирів, що підлягають вибірковому догляду, збільшується);

– результати оцінки загрози на національному та місцевому рівнях (конкретні рейси, пункти призначення та експлуатанти ПС);

– технічні обмеження основних методів догляду (у разі застосування стаціонарного металошукача як основного методу догляду мінімальний відсоток вибіркового ручного догляду становить 10 % та може

збільшуватись залежно від рівня загрози, встановленого уповноваженим органом з питань цивільної авіації).

Крім обов'язкового догляду, здійснюється додатковий догляд, включаючи ручний догляд щодо осіб, які викликають підозру, виявляють підвищену нервозність, намагаються уникнути догляду або приховати предмет, заборонений до перевезень.

Сканери застосовують як основний метод догляду або як додатковий після застосування стаціонарного металошукача.

У разі застосування сканера як основного методу догляду відсоток вибіркового ручного догляду не встановлюється, при цьому взуття пасажирів підлягає догляду за допомогою РТІ або ТЗД взуття.

У разі застосування сканера як додаткового методу догляду після застосування стаціонарного металошукача догляду за допомогою сканера підлягають пасажири, що спричинили спрацювання стаціонарного металошукача як на метал, так і на вибірковій основі, при цьому їх взуття підлягає догляду за допомогою РТІ або ТЗД взуття. Відсоток вибіркового ручного догляду не встановлюється.

Ручний догляд пасажирів здійснюється в пункті догляду або за потреби в приміщенні для ручного догляду згідно з вимогами проведення догляду за допомогою ручного металодетектора пасажирів та членів екіпажу чоловічої та жіночої статі, що наведені у додатку 1 до цих Авіаційних правил, та вимогами проведення ручного догляду пасажирів та членів екіпажу чоловічої та жіночої статі, що наведені у додатку 2 до цих Авіаційних правил. Ручний догляд пасажирів здійснюється лише оператором однієї статі з пасажиром. Пасажир, до якого застосовується ручний догляд, повинен надати для проходження догляду за допомогою РТІ усі предмети та інші речі, що має при собі, в тому числі верхній одяг, книги, газети тощо. Після завершення процедури ручного догляду особисті речі повертаються пасажиру. У разі проведення процедури ручного догляду оператор повинен бути тактовним, ввічливим і виявляти обережність. Під час проведення процедури ручного догляду оператор повинен керувати діями особи, щодо якої здійснюється догляд.

3. Догляд ручної поклажі

Методи догляду ручної поклажі:

1) за допомогою РТІ;

2) за допомогою обладнання систем виявлення вибухових речовин;

3) за допомогою спеціально навчених службових собак;

4) ручний догляд;

5) за допомогою обладнання для виявлення слідів вибухових речовин.

Налаштування РТІ мають забезпечувати можливість оператору спостерігати за рентгенівським зображенням ручної поклажі на моніторі не менше 5 секунд без зупинки стрічки, що дозволяє її уважно перевірити. Оператор РТІ повинен:

перевірити рівномірність затемнення зображення по всій поверхні місця ручної поклажі;

приділити однакову увагу як вмісту сумки, так і її каркасу та додатковим елементам;

перевірити, чи не мають металеві частини чи пази сумки явних опуклостей чи виступів, в які частково можуть бути заховані компоненти вибухового пристрою;

знати, що будь-який чорний предмет чи ділянка на зображенні монітора РТІ означає непроникність рентгенівських променів. Така ручна поклажа підлягає ручному догляду;

якщо протягом 12-секундної перевірки неможливо визначити, що в ручній поклажі відсутні обмежені та/або заборонені до перевезень предмети, таку ручну поклажу необхідно направити на додатковий догляд.

Не допускається, щоб оператор, який працює з РТІ, вів безперервне спостереження за зображенням на екрані РТІ більше ніж 20 хвилин. Має пройти не менше 40 хвилин, перш ніж оператор знову приступить до здійснення догляду за допомогою РТІ. Протягом зазначеного часу оператор може виконувати інші функції, пов’язані з доглядом пасажирів.

Догляд за допомогою обладнання виявлення слідів вибухових речовин застосовується разом з іншими ТЗД для перевірки предметів та окремих зон всередині місця ручної поклажі в поєднанні з ручним доглядом, а також:

1) предметів всередині місця ручної поклажі, які важко перевірити вручну або за допомогою РТІ (наприклад, портативні комп’ютери, інша електроапаратура чи обладнання, що працює на акумуляторах (батарейках));

2) предметів, які направлені на ручний догляд оператором РТІ або в результаті спрацювання сигналізації, включаючи більшість предметів, які є дуже щільними та здаються оператору РТІ незрозумілими;

3) внутрішньої підкладки місця ручної поклажі (особливо швів, з’єднань і замків).

Догляд ручної поклажі за допомогою спеціально навчених службових собак застосовується як додатковий метод у випадках, коли інші методи виявлення вибухових речовин, вибухових пристроїв, стрілецької зброї та боєприпасів є неможливими або недостатньо ефективними.

Ручний догляд ручної поклажі здійснюється в присутності її власника згідно з вимогами проведення ручного догляду ручної поклажі та багажу, що наведені у додатку 3 до цих Авіаційних правил.

Спеціальні наукові, професійні плівки, рентгеноплівки, а також особливо чутливі плівки за зверненням їх власника перевіряються методом ручного догляду з обов’язковим застосуванням обладнання для виявлення слідів вибухових речовин або спеціально навченого службового собаки.

Під час проведення ручного догляду ручної поклажі оператори повинні використовувати захисні рукавички та слідкувати за тим, щоб

власник ручної поклажі не втручався в процес догляду, застосовуючи за потреби ввічливі та тверді команди.

Все технічне обладнання застосовується згідно з інструкцією експлуатації, наданою виробником або постачальником.

Будь-який предмет, сумка, що викликають спрацювання сигналізації обладнання або що викликають сумніви, підлягають іншим методам догляду.

Ручна поклажа підлягає альтернативним методам догляду, якщо:

1) застосовані ТЗД видають сигнал тривоги;

2) передбачається, що ручна поклажа, яка пройшла догляд за допомогою РТІ, містить заборонений до перевезення предмет або предмет, перевезення якого обмежено і тому вимагає додаткової перевірки;

3) оператор не може підтвердити, що ручна поклажа, яка пройшла догляд, не містить якого-небудь забороненого предмета;

4) зображення ручної поклажі, що пройшли догляд за допомогою ТЗД, мають нахилений, непрозорий, складний для ідентифікації вигляд.

Понад 10 % одиниць ручної поклажі підлягає додатковому догляду на основі довільного вибору та непередбачуваності. Методи такого догляду включають ручний догляд, застосування інших ТЗД (наприклад, обладнання для виявлення слідів вибухових речовин) або поєднання таких. Відсоток ручної поклажі, що підлягає догляду за допомогою зазначених заходів, базується на результатах оцінки ризику, проведеного уповноваженим органом з питань цивільної авіації. Щодо конкретних рейсів, які належать до рейсів підвищеної загрози, застосовується більш високий відсоток.

У разі застосування РТІ щонайменше 10 % ручної поклажі підлягає вибірковому догляду на постійній основі за допомогою обладнання для виявлення слідів вибухових речовин або спеціально навчених службових собак. Зазначений відсоток може бути зменшений до 5 чи більше відсотків в разі встановлення і введення в експлуатацію програмного забезпечення системи проектування зображень небезпечних предметів або збільшений у разі підвищення рівня загрози.

4. Виключення можливості контакту між пасажирами, які пройшли догляд, і особами, які його не пройшли

Під час проектування чи реконструкції приміщень і будівель керівництво аеропорту та авіаперевізники забезпечують заходи щодо недопущення контакту між пасажирами, які пройшли догляд, з особами, які його не пройшли.

У разі контакту між пасажирами, які пройшли догляд, і особами, які його не пройшли, обов’язково проводяться такі дії:

1) критичні ділянки зон обмеженого доступу, що охороняються, повністю звільняються і працівники служби авіаційної безпеки проводять їх ретельний огляд;

2) пасажири та їхня ручна поклажа підлягають повторному догляду;

3) якщо пасажири, які готуються до вильоту, увійшли до ПС після випадкового контакту з особами, які не пройшли догляд, в такому ПС проводиться огляд з метою безпеки.

5. Транзитні та трансферні пасажири

Транзитні пасажири можуть з дозволу командира ПС залишитися на борту ПС, за винятком випадків, коли висадка потрібна через технічні причини або коли необхідно здійснити огляд ПС. Екіпаж ПС повинен слідкувати за тим, щоб пасажири, що висаджуються, не залишали на борту ніяких предметів чи ручної поклажі. Пасажири, які висаджуються в пункті транзиту, трансферні пасажири та їх ручна поклажа підлягають догляду на загальних підставах, крім випадків, якщо існує угода між державами про догляд в одному пункті маршруту та постійно застосовуються процедури у співробітництві з іншою відповідною державою, що гарантує здійснення в пункті вильоту догляду пасажирів та ручної поклажі на належному рівні.

Транзитні і трансферні пасажири, їх ручна поклажа та багаж на внутрішніх рейсах можуть звільнятися від догляду в аеропорту транзиту і трансферу.

Звільнення від догляду транзитних і трансферних пасажирів, їх ручної поклажі та багажу в аеропорту транзиту і трансферу здійснюється за умови забезпечення догляду транзитних і трансферних пасажирів, їхньої ручної поклажі та багажу в пункті відправлення, і захисту від несанкціонованого втручання під час їх переміщення від пункту догляду в аеропорту вильоту до борту повітряного судна в аеропорту транзиту і трансферу.

6. Пасажири, які вимагають особливої уваги

До пасажирів, які вимагають особливої уваги, належать:

1) пасажири з обмеженими фізичними можливостями;

2) немовлята в дитячих візках та маленькі діти;

3) вагітні жінки;

4) особи, які за релігійними переконаннями не допускають ручний догляд в присутності сторонніх осіб, які можуть за ними спостерігати;

5) дипломатичний персонал.

Пасажири з обмеженими фізичними можливостями, які не можуть самостійно пересуватися, та особи, які їх супроводжують, а також ручна поклажа таких пасажирів підлягають догляду окремо від основного потоку пасажирів. Зазначені особи супроводжуються агентами суб’єктів наземного обслуговування / авіаперевізників до ПС після здійснення догляду та отримання інформації про готовність ПС для посадки пасажирів. Технічні та інші засоби реабілітації, у тому числі крісла колісні, милиці, палиці, спеціальна апаратура та обладнання (ноші, інші предмети) тощо, якими користуються пасажири з обмеженими фізичними можливостями, підлягають догляду. Особи із встановленими електронними пристроями, у тому числі для стимуляції серцевої діяльності, нейростимулятори глибокої стимуляції мозку (далі - особи із

встановленими електронними пристроями), мають повідомити персонал пункту догляду про наявність такого імплантованого пристрою та мати при собі медичну довідку закладу охорони здоров'я, або номер запису в Електронній системі охорони здоров'я про такий встановлений пристрій. Особи із встановленими електронними пристроями підлягають ручному догляду без використання ТЗД.

Особи, яким проведена ізотопна терапія, при проходженні догляду мають повідомити персонал пункту догляду та мати при собі медичну довідку закладу охорони здоров'я або номер запису в Електронній системі охорони здоров'я про проведення ізотопного опромінення.

Під час здійснення процедур догляду пасажирів з обмеженими фізичними можливостями необхідно акцентувати увагу на особі, а не на її фізичному порушенні, пояснювати порядок проходження догляду та не нав'язувати допомогу.

Немовлята та діти проходять догляд на загальних підставах. Для здійснення ручного догляду немовляти / маленької дитини потрібно отримати дозвіл дорослого пасажира, що супроводжує немовля/дитину.

Догляд здійснюється так:

– батьки або особи, що супроводжують немовля / маленьку дитину, повинні взяти немовля на руки з розкладних візків чи слінгів для перенесення для того, щоб можна було здійснити їх ручний догляд з використанням ручного металодетектора;

– дітям, які можуть самостійно пересуватися без допомоги батьків або особи, що їх супроводжує, пропонується пройти через стаціонарний металошукач;

– складані візки та слінги для перенесення немовлят, а також всі інші засоби, призначені для дітей, підлягають догляду за допомогою РТІ та за потреби - альтернативному догляду

Вагітні жінки проходять догляд на загальних підставах. На прохання жінки на заміну догляду за допомогою ТЗД проводиться ручний догляд.

Для осіб, які за релігійними переконаннями не допускають ручний догляд в присутності сторонніх осіб, які можуть за ними спостерігати, ручний догляд здійснюється в кімнаті (кабіні) ручного догляду. Догляд предметів релігійного значення здійснюється на загальних підставах.

Догляд дипломатичного персоналу здійснюється з дотриманням таких положень:

1) пасажири, які мають дипломатичний статус, їх ручна поклажа та багаж, що перевозяться у вантажному відсіку, підлягають догляду на загальних підставах;

2) догляд дипломатичної пошти та консульських валіз здійснюється із застосуванням ТЗД, за потреби - за допомогою спеціально навчених службових собак з навичками виявлення вибухових речовин;

3) дипломатична пошта та консульська валіза не підлягають розпечатуванню та затримці. Усі відправлення, що становлять

дипломатичну пошту, та консульські валізи повинні мати видимі зовнішні ознаки, що визначають їх характер, та можуть містити лише дипломатичні документи, службову кореспонденцію або предмети, призначені для службового користування;

4) у разі виявлення істотних підстав вважати, що в дипломатичній пошті чи консульській валізі містяться не зазначені документи, кореспонденція або предмети, уповноважені органи можуть вимагати, щоб дипломатична пошта або консульські валізи були розпечатані уповноваженим представником дипломатичного представництва або консульської установи іноземної держави в Україні. У разі якщо такий представник відмовляється виконати зазначену вимогу, дипломатична пошта та консульська валіза повертаються відправнику.

7. Поводження з предметами, обмеженими до перевезення, та їх вилучення

Перелік небезпечних предметів і речовин, заборонених до перевезення повітряним транспортом

1. Пасажири та ручна поклажа

Пасажирам не дозволяється в ручній поклажі та особистих речах з міркувань безпеки проносити в зони обмеженого доступу та на борт повітряного судна такі предмети:

- пістолети, вогнепальна зброя та інші пристрої, що вистрілюють кульовий заряд,- пристрої, які можуть бути використані для заподіяння серйозних ушкоджень шляхом пострілу кулі, в тому числі:
- усі види вогнепальної зброї, включаючи пістолети, револьвери, гвинтівки і рушниці;
- іграшкові пістолети, муляжі та імітації стрілецької зброї, які можна сприйняти за справжню зброю;
- складові частини стрілецької зброї, за винятком телескопічних прицілів;
- пневматичні рушниці стислого повітря та балончики вуглекислого газу, включаючи пістолети, рушниці для стрільби кульками, гвинтівки і пістолети для стрільби кульками;
- сигнальні ракетниці та стартові пістолети;
- луки, арбалети і стріли;
- гарпунні рушниці та рушниці для підводного полювання;
- рогатки і пращі;
- пристрої шокової дії, а саме:
- знаряддя для шокового ураження (пістолети, палиці тощо);
- пристрої шокової дії на тварин і пристрої умертвіння тварин;
- хімічні речовини, гази і спреї, що виводять з ладу і паралізують (газ, перцевий спрей, кислотні спреї, спреї, що відлякують тварин, і сльозогінний газ тощо);
- загострені предмети чи предмети з гострим наконечником, а саме:

- предмети, призначені для рубання (сокири, різаки, тесаки тощо);
- льодові сокирки і льодоруби;
- леза для гоління;
- ножі для різання картону;
- ножі з довжиною леза більше 6 см;
- ножиці з лезами завдовжки більше 6 см (якщо міряти від центра шарніра);
- знаряддя для бойових мистецтв із загостреними кінцями або загостреними крайками;
- мечі та шаблі;
- робочі інструменти, а саме:
- інструменти монтування;
- дрилі та свердла, включаючи акумуляторні портативні електричні дрилі;
- інструменти з лезами або стержнями завдовжки більше 6 см, які можна використати як зброю (викрутки, стамески тощо);
- пили, включаючи акумуляторні портативні електричні пили;
- паяльні лампи;
- «пістолети» для кріплення і забивання цвяхів;
- затуплені інструменти, а саме:
- бейсбольні біти і біти для гри в софтбол;
- ключки та кийки, а саме різні види поліцейських палиць (тверді, гнучкі та палиці з ліхтарем тощо);
- знаряддя для бойових мистецтв;
- вибухові речовини та запалювальні речовини і пристрої, а саме:
- боєприпаси;
- капсули-детонатори;
- детонатори і запали;
- копії або імітації вибухових пристроїв;
- міни, гранати та інші вибухові пристрої військового призначення;
- піротехніка, включаючи піротехнічні вироби для феєрверків;
- димові шашки або патрони;
- динаміт, порох і пластичні вибухові речовини тощо.

2. Пасажири та зареєстрований багаж

Пасажирам не дозволяється перевозити в зареєстрованому багажі такі предмети:

- вибухові речовини та запалювальні речовини і пристрої, а саме:
- боєприпаси;
- капсули-детонатори;
- детонатори і запали;
- міни, гранати та інші вибухові пристрої військового призначення;
- піротехніка, включаючи піротехнічні вироби для феєрверків;

- димові шашки або патрони;
- динаміт, порох і пластичні вибухові речовини тощо.

3. Інші особи, крім пасажирів

Іншим особам, які не є пасажирами, забороняється вносити до зони обмеженого доступу:

- пістолети, вогнепальну зброю та інші пристрої, в тому числі:
- усі види вогнепальної зброї, включаючи пістолети, револьвери, гвинтівки і рушниці;
- іграшкові пістолети, муляжі та імітації стрілецької зброї, які можна сприйняти за справжню зброю;
- складові частини стрілецької зброї, за винятком телескопічних прицілів;
- пневматичні рушниці стислого повітря та балончики вуглекислого газу, включаючи пістолети, рушниці для стрільби кульками, гвинтівки і пістолети для стрільби кульками;
- сигнальні ракетниці та стартові пістолети;
- луки, арбалети і стріли;
- гарпунні рушниці та рушниці для підводного полювання;
- рогатки і пращі;
- пристрої шокової дії, а саме:
- знаряддя для шокового ураження (пістолети, палиці тощо);
- пристрої шокової дії на тварин і пристрої умертвіння тварин;
- хімічні речовини, гази і спреї, що виводять з ладу і паралізують (газ, перцевий спрей, кислотні спреї, спреї, що відлякують тварин, і сльозогінний газ тощо);
- вибухові речовини та запалювальні речовини і пристрої, а саме: боєприпаси, капсули-детонатори, детонатори і запали, муляж або імітація вибухових пристроїв, міни, гранати та інші вибухові пристрої військового призначення, піротехніка, включаючи піротехнічні вироби для феєрверків, димові шашки або патрони, динаміт, порох і пластичні вибухові речовини будь-які інші предмети, які можуть бути використані для спричинення серйозних травм і які зазвичай не використовуються в зонах обмеженого доступу (наприклад, знаряддя для бойових мистецтв, мечі, шаблі тощо).

4. Заборонені предмети та речовини у вантажних відправленнях

У вантажних та поштових відправленнях забороняється перевозити змонтовані вибухові та запалювальні пристрої, які не перевозяться відповідно до існуючих правил безпеки.

5. Рідини, аерозолі та гелі

До рідин, аерозолів та гелів (далі - РАГ) відносять пасти, лосьйони, рідкі/тверді суміші та вміст герметизованих посудин, а саме зубну пасту, гель для волосся, напої, супи, сиропи, парфуми, піни для гоління та інші предмети схожої консистенції. РАГ перевозяться пасажирами в салоні повітряного судна у ЗНВП, який під час польоту має знаходитися

всередині закритої ручної поклажі. Загальна кількість ємностей з РАГ на одного пасажира не має перевищувати 1000 мілілітрів / 1000 грамів. Кожна одиниця РАГ не має перевищувати 100 мілілітрів / 100 грамів. Кількість одиниць РАГ на одного пасажира не має перевищувати 10 одиниць. Кількість ліків, що перевозиться пасажиром, визначається медичною довідкою від лікаря та у розрахунку їх приймання на час подорожі.

6. Небезпечні вантажі

Правила поводження з предметами, забороненими для перевезення в салоні ПС

Заборонені для перевезення в салоні ПС, але дозволені для перевезення пасажирським повітряним транспортом предмети і речовини перевозяться у вантажному відсіку ПС, якщо вони не становлять небезпеку для ПС, будуть належно упаковані та їх транспортування дозволено есплуатантом ПС.

З такими предметами поводяться так:

1) до реєстрації пасажирів на рейс предмети поміщуються в багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, якщо цей предмет не є загрозою безпеці польоту ПС;

2) вилучаються і зберігаються в сховищі суб'єкта авіаційної діяльності для подальшого повернення пасажиру (у разі, якщо цей предмет не становить загрозу безпеці польоту ПС). У разі вилучення таких предметів із зареєстрованого багажу до багажу прикріплюється копія акта догляду багажу за відсутності пасажира, що наведений у додатку 5 до цих Авіаційних правил;

3) вилучаються із ручної поклажі та після належної підготовки й упакування власником ручної поклажі перевозяться у вантажному відсіку ПС як зареєстрований багаж.

Предмети, заборонені для перевезення повітряним транспортом, вилучаються персоналом, який здійснює догляд, із складенням акта виявлення та вилучення у пасажира (члена екіпажу) предметів і речовин, заборонених для транспортування на повітряних суднах цивільної авіації. Такі предмети зберігаються в аеропорту не більше 15 діб відповідно до договору про зберігання на платній основі, якщо вони не є зброєю, вибуховим пристроєм або речовиною, іншими предметами, що можуть бути використані для здійснення акту незаконного втручання. Процедури, що виконуються за таких обставин, викладаються у технологіях суб'єкта авіаційної діяльності, що здійснює догляд, які затверджуються його керівником.

Про кожний факт виявлення зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв і речовин, інших предметів, що можуть бути використані для здійснення акту незаконного втручання, посадова особа служби авіаційної безпеки невідкладно повідомляє представників авіаперевізника, підрозділу поліції, органу доходів і зборів, органу охорони державного кордону та Служби безпеки України за місцем розташування аеропорту. Рішення про допуск до польоту особи, у речах якої виявлено заборонені для перевезення

предмети, приймає представник авіаперевізника, за його відсутності - командир ПС.

Пасажир, член екіпажу, інша особа, у якої під час догляду вилучені зброя, набої, боєприпаси, вибухові речовини за відсутності документів, які засвідчують право користування ними та перебування їх у власності, передаються до підрозділу поліції в аеропорту у порядку, встановленому законодавством. Якщо особа, у якої виявлено зброю, намагається зникнути, оператор забезпечує негайне інформування підрозділу поліції в аеропорту.

У разі необхідності проведення лікування пасажиру під час польоту наявність в його ручній поклажі шприців, необхідних для здійснення ін'єкцій, та їх перевезення узгоджується з представником авіаперевізника за наявності відповідного підтвердження від уповноваженої особи.

8. Багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС

1. Багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, приймається тільки від пасажирів, які мають чинний квиток та чинний проїзний документ.

2. Догляд багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, здійснюється на всіх міжнародних та внутрішніх рейсах.

3. Увесь багаж, що підлягає перевезенню у вантажному відсіку ПС, захищається від несанкціонованого втручання від пункту догляду до передання авіаперевізнику, який здійснює перевезення.

4. Заходи щодо запобігання несанкціонованому доступу до багажу, що перевозиться у вантажному відсіку, від стійки реєстрації до борту ПС забезпечуються керівниками та посадовими особами авіаперевізника або суб'єктів наземного обслуговування від імені авіаперевізника, а після завантаження на борт ПС - безпосередньо його авіаперевізником.

5. В умовах підвищеної загрози додатково забезпечується супроводження багажу персоналом служби авіаційної безпеки в аеропорту від зони сортування до ПС або транспортування багажу в зачиненому транспортному засобі чи візку.

6. Якщо цілісність багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, належно не забезпечено, такий багаж підлягає догляду перед завантаженням у ПС.

7. У разі неприбуття пасажира на посадку авіаперевізник забезпечує вивантаження його багажу з багажного відсіку ПС.

8. Зареєстрований багаж особи, яка не приймається до перевезення з міркувань безпеки або внаслідок відмови такої особи у проходженні догляду, підлягає вивантаженню. Уповноважена особа суб'єкта авіаційної діяльності повідомляє про такого пасажира підрозділ поліції в аеропорту (орган доходів і зборів та орган охорони державного кордону у разі здійснення міжнародного перевезення).

9. Встановлення належності багажу особам

Авіаперевізник, а також уповноважені ним суб'єкти наземного обслуговування здійснюють заходи щодо встановлення належності багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, особам, які вилітають на цьому ПС. Авіаперевізник призначає посадову особу, яка приймає рішення щодо надання дозволу на перевезення у вантажному відсіку ПС багажу, приналежність якого встановлена.

Багаж завантажується на борт ПС у таких випадках:

1) багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, належно промаркований із зовнішнього боку для встановлення його належності відповідному пасажиру чи члену екіпажу;

2) пасажир чи член екіпажу, якому належить зазначений багаж, зареєструвався на рейс, на якому він буде відправлений;

3) до завантаження багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, перебував у такій зоні аеропорту, доступ до якої має тільки уповноважений персонал;

4) багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, ідентифікований як супроводжуваний або несупроводжуваний.

Авіаперевізники та суб'єкти наземного обслуговування застосовують відповідні заходи безпеки стосовно запасів багажних бирок, які використовуються у разі ручного та автоматизованого оформлення з метою недопущення їх несанкціонованого використання. У разі виникнення будь-яких сумнівів щодо можливого зловживання багажними бирками або порушення цілісності їх запасу авіаперевізник та суб'єкт наземного обслуговування зобов'язані вилучити всі багажні бирки із запасу, цілісність якого порушено, і знищити їх.

Фізичний метод встановлення належності багажу особам полягає у:

1) багаж пасажирів, які вилітають, у тому числі трансферних, особисто розпізнається пасажирами та/або членами екіпажу. Багаж доставляється до борту ПС, під час посадки кожна особа розпізнає свій багаж, вказавши на нього рукою. Завантаження багажу розпочинається після того, як всі особи пред'являть відповідні багажні бирки, що свідчать про належність їм цього багажу;

2) багаж, який є у пасажирів на виході на посадку, може бути прийнятий у пасажирів до перевезення у багажному відсіку в пункті виходу на посадку або біля ПС. До такого багажу прикріплюються бирки, номери бирок реєструються в пасажирській та багажній відомостях (бінго-карті).

Ручний або напівавтоматизований метод встановлення належності багажу особі полягає у:

1) багаж пасажирів, що вилітають, оформлюється так:

система контролю за вильотом видає перелік номерів багажних бирок кожного місця багажу, зареєстрованого на рейс;

номер бирки кожного місця багажу звіряється з переліком системи контролю за вильотом до розміщення багажу в контейнер або на багажний візок;

зазначений в переліку системи контролю за вильотом номер бирки відмічається галочкою, яка підтверджує його належність, після чого багаж завантажується на рейс. У разі якщо номер багажної бирки в переліку відсутній, місце багажу відкладається для подальшого уточнення його пункту відправлення та призначення;

2) трансферний багаж, що оформлюється ручним методом, не завантажується на борт ПС у разі відсутності підтвердження його належності тому чи іншому зареєстрованому на цей рейс пасажиру або члену екіпажу. Такий багаж доставляється до ПС окремо і завантажується тільки після ретельної перевірки за пасажирською та багажною відомостями (бінго-картою);

3) під час здавання багажу при виході на посадку до кожного місця багажу прикріплюється бирка, номер кожної бирки заноситься в пасажирську та багажну відомості або інший спеціальний документ для співвідношення номерів бирок з прізвищами пасажирів та членів екіпажу.

Автоматизований метод встановлення належності багажу особам полягає у:

1) застосовуються комп'ютерні бирки із штриховим кодом та бездротові лазерні сканери штрихових кодів для зчитування роздрукованих багажних бирок. Така система під'єднана до зовнішніх систем, а саме до системи контролю за вильотом. Система співставляє весь завантажений багаж з пасажирами і відслідковує місцеперебування багажу в межах аеропорту, біля виходу на посадку і на борту ПС;

2) з метою встановлення, що кожна особа, яка реєструє свій багаж, є тією особою, яка сідає на борт ПС, під час реєстрації та біля виходу на посадку представники суб'єкта наземного обслуговування або авіаперевізника перевіряють документи, що засвідчують особу;

3) під час реєстрації порівнюється прізвище пасажира в паспорті чи іншому документі, що посвідчує особу, з даними про пасажира, що занесені до автоматизованої системи бронювання, а також порівнюється фотографія на документі, що засвідчує особу, із самим пасажиром;

4) під час реєстрації представники суб'єкта наземного обслуговування або авіаперевізника здійснюють опитування пасажирів з метою безпеки;

5) співробітники, які здійснюють реєстрацію пасажирів та багажу, приймають багаж до перевезення тільки у тому разі, якщо власник багажу присутній і дає позитивні відповіді на запитання з питань безпеки;

6) біля виходу на посадку представники суб'єкта наземного обслуговування або авіаперевізника ще раз порівнюють прізвище пасажира на посадковому талоні з прізвищем в паспорті чи іншому документі, що засвідчує особу, а фотографію порівнюють з пасажиром та перевіряють відповідність посадкового талона відповідному рейсу, на який здійснюється посадка.

10. Несупроводжуваний багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС

Несупроводжуваний багаж перевозиться у вантажному відсіку ПС окремо від свого власника з таких причин:

– багаж, що був засланий або затриманий іншим авіаперевізником;

– багаж, що не був вчасно доставлений на борт ПС;

– у разі якщо пасажир вилетів попереднім рейсом або рейсом за новим маршрутом;

– багаж, що не був відправлений призначеним рейсом через порушення роботи системи оформлення багажу в якомусь пункті маршруту;

– авіаперевізник або суб'єкт наземного обслуговування відмовив у прийнятті багажу як зареєстрованого.

Багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, який не супроводжується пасажиром внаслідок причин, що не залежать від нього, у тому числі через технічні або інші види затримок, засилання багажу, підлягає догляду на загальних підставах.

Всі предмети, що завантажуються у вантажний відсік ПС, а також пошта авіакомпанії або польотні документи підлягають догляду. Кожна одиниця несупроводжуваного багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, звіряється за вантажною накладною, де зазначаються статус багажу та номер багажної бирки.

Порядок обробки несупроводжуваного багажу:

1) будь-який невпізнаний багаж приймається до перевезення тільки у тому разі, якщо можна встановити його зв'язок з пасажиром, який здійснював поїздку та подав заяву про втрату багажу, і якщо багаж пройшов належний догляд;

2) якщо пасажир не з'явився на рейс або залишив ПС перед вильотом, його багаж вивантажується з ПС або направляється на інший рейс, на якому цей пасажир повинен відлітати, відновивши так статус багажу як супроводжуваного, перед цим здійснивши його догляд до перевезення за умови, що його вивантаження є наслідком обставин, які не залежать від пасажира.

Застосування даних про походження багажу:

1) якщо пасажир подорожує, як це було заплановано, проте його багаж не вдається завантажити на рейс через збій в роботі аеропорту або незаплановані обмеження виконання польотів, у зв'язку з чим він стає несупроводжуваним, встановлення маршруту слідування багажу від пункту реєстрації, тобто його походження, може бути достатнім заходом контролю на безпеку за умови проходження догляду та якщо чітко встановлено, що обставини не залежать від пасажира;

2) до обставин, що не залежать від пасажира, належать:

– багаж, що не потрапив на призначений рейс через непередбачувані затримки під час його перевантаження з рейсу на рейс або через технічну причину (вихід з ладу багажної системи або помилки в оформленні);

– багаж, який був помилково розміщений персоналом суб'єкта наземного обслуговування або авіаперевізника на інше ПС;

– багаж пасажира, якому відмовлено в посадці через здійснений авіаперевізником перепродаж, проте пасажир не відмовився від свого бронювання добровільно;

– багаж пасажира, який відправлений авіаперевізником іншим рейсом в результаті збою виконання польотів через надзвичайні обставини;

3) авіаперевізник, що приймає несупроводжуваний багаж від іншого авіаперевізника, має отримати письмове повідомлення про забезпечення заходів догляду трансферного багажу, а також дані про маршрут слідування пасажира та/або запит на досилання багажу до того, як такий багаж буде прийнято до подальшого перевезення;

4) якщо несупроводжуваний багаж був відокремлений від власника через обставини, які від нього не залежать, весь несупроводжуваний багаж підлягає догляду із застосуванням одного із таких методів:

– системи виявлення вибухових речовин;

– звичайного РТІ, при цьому кожен предмет багажу вивчається під двома різними кутами одним і тим самим оператором в одному і тому самому пункті догляду;

– ручного догляду разом із застосуванням обладнання для виявлення слідів вибухових речовин внутрішнього вмісту багажу;

– застосування спеціально навчених службових собак;

5) у кожному аеропорту створюються умови для зберігання засланого, незапитаного, невпізнаного багажу на період, установлений експлуатантом аеродрому для його досилання, запиту або знищення. Перед розміщенням у приміщення для зберігання здійснюється догляд такого багажу. Якщо такий багаж перебуває під митним контролем, під час його обробки враховуються вимоги законодавства України з питань державної митної політики;

6) засланий, незапитаний, невпізнаний багаж, крім багажу, що перебуває під митним контролем, може зберігатися не більш як 60 діб, після чого він підлягає знищенню.

Вимоги до багажної відомості на багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС:

1) кожне місце багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, оформлене на той чи інший рейс, ідентифікується і реєструється у багажній відомості, де чітко зазначаються дані про супроводжуваний і несупроводжуваний багаж;

2) багажна відомість застосовується для підтвердження того, що весь завантажений на борт ПС багаж призначений для цього рейсу та пройшов догляд. Підписуючи відомість, авіаперевізник дає дозвіл на перевезення багажу, який знаходиться у вантажному відсіку;

3) авіаперевізник зберігає багажну відомість протягом однієї доби. Зазначений період часу може бути подовжений залежно від тривалості польоту. Відомість зберігається в представництві авіаперевізника;

4) авіаперевізник призначає посадову особу, яка приймає рішення щодо надання дозволу на перевезення у вантажному відсіку багажу, приналежність якого встановлена.

Вимоги до захисту багажу, що перевозиться у вантажному відсіку:

1) захист багажу від несанкціонованого втручання від пункту догляду або передання забезпечується авіаперевізником. Якщо мала місце можливість несанкціонованого втручання до багажу, здійснюється повторний догляд такого багажу до завантаження його на борт ПС;

2) у разі надходження інформації про неналежне здійснення догляду здійснюється повторний догляд такого багажу, в тому числі в транзитному аеропорту;

3) для захисту багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, здійснюються такі заходи:

– до завантаження на борт ПС багаж, що перевозиться у вантажному відсіку, зберігається в зоні сортування багажу, доступ в яку дозволено тільки уповноваженим особам;

– особа, яка заходить без дозволу в зону сортування або зберігання багажу, затримується до з'ясування обставин;

– особа, яка несанкціоновано знаходиться в зоні сортування або зберігання багажу та виявлена працівниками служби авіаційної безпеки, передається контрольним органам і службам;

– багаж, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, в тому числі трансферний, не може бути залишений без нагляду на пероні або біля ПС;

– доступ до камер зберігання такого багажу в пасажирських аеровокзалах обмежується з метою недопущення доступу до вмісту загубленого чи забутого багажу

4) відгороджуються ізольовані зони зберігання багажу, призначеного для перевірки спеціалістами із знешкодження вибухових пристроїв (за можливості з радіусом периметра в 150 м);

5) контроль доступу до зони сортування та зберігання багажу забезпечує служба авіаційної безпеки аеропорту.

Вимоги до догляду багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС:

1) весь багаж пасажирів, які відлітають, в тому числі трансферних, підлягає догляду;

2) трансферний багаж може бути звільнений від догляду, якщо між державами існує домовленість про здійснення кожною державою належного догляду в пункті вильоту та забезпечення подальшого захисту від несанкціонованого втручання до пункту вильоту в трансферному аеропорту. Така домовленість базується на двосторонніх угодах,

меморандумах про взаєморозуміння чи угоді про догляд в одному пункті маршруту;

3) ручний догляд зареєстрованого багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, здійснюється згідно з вимогами проведення ручного догляду ручної поклажі та багажу;

4) у разі проведення ручного догляду багажу, вантажу, поштових, кур'єрських та термінових відправлень, бортових припасів за відсутності власника (уповноваженої особи власника таких відправлень чи припасів або особи, яка супроводжує вантаж) така процедура здійснюється за вмотивованим рішенням керівника служби авіаційної безпеки в аеропорту або підрозділу поліції в аеропорту в присутності двох свідків, про що складається акт догляду багажу за відсутності пасажира чи акт догляду вантажу, поштових відправлень, бортприпасів, бортового харчування та супутніх засобів за відсутності відправника.

11. Звичайне рентгено-телевізійне обладнання та додатковий догляд багажу

У разі застосування звичайного рентгено-телевізійного обладнання для догляду багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, не менше 10 % його підлягає додатковому догляду. Такий додатковий догляд здійснюється за допомогою:

1) системи виявлення вибухових речовин, системи виявлення вибухових пристроїв або ТЗД нового покоління;

2) звичайного рентгено-телевізійного обладнання, при цьому один і той самий оператор в одному і тому самому пункті догляду здійснює догляд кожного місця багажу під двома різними кутами з обертанням кожної одиниці багажу під кутом від 60° до 90°.

Відбір багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, для подальшого догляду здійснюється послідовно та за принципом вмотивованого відбору.

Основні вимоги до тривалості роботи операторів РТІ:

1) оператори, що здійснюють безперервний догляд, не повинні працювати за монітором РТІ, інтерпретуючи рентгенівські зображення, більше 20 хвилин;

2) періоди безперервної роботи оператора, який постійно зайнятий інтерпретацією рентгенівських зображень, необхідно чергувати не менше ніж 10-хвилинними періодами відпочинку.

Системи обробки багажу та комплексне застосування ТЗД:

1) догляд багажу, що перевозиться у вантажному відсіку ПС, здійснюється під час проходження багажу по системі обробки разом із автоматизованими технічними засобами високої пропускної здатності, які сертифіковані уповноваженим органом з питань цивільної авіації;

2) для великогабаритного, нестандартного багажу, який неможливо опрацювати в стандартній багажній системі, здійснюється догляд за

допомогою рентгенівського обладнання з великим розміром робочої камери або методом ручного догляду разом із застосуванням обладнання виявлення слідів вибухових речовин.

12. Контроль на безпеку вантажу, поштових, кур'єрських відправлень

Безпека об'єктів для зберігання вантажу, поштових та кур'єрських відправлень

З метою забезпечення безпеки об'єктів виконуються процедури та заходи з метою виявлення та недопущення несанкціонованого доступу на об'єкти, де проводиться прийом, догляд, зберігання чи перевезення вантажу та/або поштових відправлень.

Вантаж, поштові та кур'єрські відправлення, відправлення міжнародної прискореної пошти обробляються та зберігаються у захищених приміщеннях, де визначаються контрольована та неконтрольована зони, зона обмеженого доступу, що охороняється, та її критичні ділянки. З метою запобігання доступу до таких зон сторонніх осіб запроваджується контроль доступу, а у зонах обмеженого доступу, що охороняються, також догляд. Після здійснення догляду вантажу, поштових та кур'єрських відправлень забезпечується їх захист від несанкціонованого доступу до моменту вильоту ПС, в яке вони завантажуються.

Приміщення, які використовуються для зберігання вантажу та пошти, що пройшли догляд, забезпечуються належним захистом з метою недопущення несанкціонованого втручання. Крім здійснення догляду, у вантажних терміналах забезпечуються такі заходи:

– всі ворота для відправлення та отримання вантажу, якщо вони не використовуються, мають бути зачинені та замкнені й охоронятися;

– на воротах для відправлення та отримання вантажу необхідно (за можливості) встановити засоби охоронної сигналізації або інші пристрої захисту від проникнення сторонніх осіб;

– ворота, призначені для в'їзду/виїзду транспортних засобів, не мають використовуватися для входу/виходу осіб з метою недопущення проходу в зону обмеженого доступу, що охороняється, без догляду;

– доступ в приміщення та зони розміщення вантажу надається тільки тим особам, яким це необхідно для виконання своїх службових обов'язків;

– двері, призначені для персоналу, мають бути спроектовані та розміщені так, щоб забезпечувався контроль входу і виходу. Ці двері мають зачинятися або *Догляд у разі перевезення живих тварин*

1. Для забезпечення безпеки під час перевезення живих тварин як вантаж застосовується догляд (наскільки це практично можливо).

2. Всі супровідні предмети (мішки з кормом, клітки і контейнери, нашийники тощо) проходять догляд за допомогою ТЗД.

3. Перед тим, як прийняти живих тварин до перевезення, авіаперевізник повинен впевнитись в тому, що це вантажне відправлення відповідає опису, наведеному в авіаційній вантажній накладній.

4. Відправлення та/або зустріч живих тварин здійснюються після надання відправником/отримувачем службі авіаційної безпеки письмового погодження заступника керівника аеропорту з авіаційної безпеки.

Догляд у разі перевезення небезпечних вантажів

1. Вантажні відправлення, які містять належно підготовлені та упаковані небезпечні вантажі, мають бути відповідно ідентифікованими та задекларованими до їх прийняття до перевезення.

2. Такі вантажні відправлення підлягають догляду, як і будь-які інші вантажні відправлення (з урахуванням деяких особливостей):

1) не застосовується догляд за допомогою РТІ або інших ТЗД, що може призвести до дестабілізації деяких типів небезпечних вантажів;

2) забороняється відкривати деякі відправлення, що містять небезпечні вантажі. Це може призвести до впливу шкідливих або небезпечних матеріалів на персонал та перешкодити відправленню такого вантажу у зв’язку з тим, що цілісність упаковки може більше не відповідати вимогам упакування відповідно до вимог стандартів та рекомендацій додатка 18 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію «Безпечне перевезення небезпечних вантажів по повітрю» та Технічних інструкцій з безпечного перевезення небезпечних вантажів повітрям (Doc 9284) ІСАО.

Всі вантажні місця з небезпечним вантажем перевіряються під час приймання на предмет наявності слідів їх несанкціонованого відкриття.

Догляд небезпечного вантажу здійснюється персоналом служби авіаційної безпеки, який пройшов відповідне навчання з обслуговування небезпечних вантажів.

Під час надання небезпечного вантажу для перевезення здійснюється перевірка перевізних документів, декларації відправника небезпечних вантажів, наявності відповідного маркування та стану упаковки з метою виявлення пошкоджень та слідів несанкціонованого втручання до вмісту.

Після здійснення догляду небезпечні вантажі розміщуються у спеціально відведеному для небезпечних вантажів складському приміщенні.

13. Зберігання вантажу та поштових відправлень, що пройшли догляд

Вантаж та поштові відправлення, що пройшли догляд, мають зберігатися у відсіках, приміщеннях або будівлях, захищених від несанкціонованого доступу, несанкціоноване відкриття яких контролюється шляхом використання пломб або замків, а також у місцях, де їх захист забезпечується системою сигналізації на періоди часу, коли відправлення залишено без нагляду.

Вантажне відправлення можна зберігати поза відсіками чи будівлями за умови, що воно захищене від несанкціонованого відкриття пломбами або замками та перебуває постійно протягом всього періоду зберігання під контролем служби авіаційної безпеки або системи відеоспостереження. У разі використання пломб та замків перевіряється їх цілісність.

Якщо для забезпечення безпеки вантажних та поштових приміщень чи вантажного відправлення використовуються пломби, забезпечується контроль та облік їх запасів з метою недопущення несанкціонованого їх використання.

14. Декларація про безпеку вантажного відправлення

Декларація про безпеку вантажного відправлення створюється у паперовому та електронному вигляді й заповнюється суб'єктом авіаційної діяльності, який здійснює догляд вантажу.

Декларація про безпеку вантажного відправлення містить такі відомості:

1) дані вантажовідправника;

2) індивідуальні дані (номер авіаційної накладної, номер внутрішньої накладної чи номер в системі відслідковування тощо);

3) вміст вантажного відправлення та/або відомості про консолідацію (якщо така є);

4) пункт відправлення вантажу;

5) пункт призначення вантажного відправлення;

6) статус безпеки вантажного відправлення із вказівкою щодо того, як його можна перевозити:

– на вантажному чи поштовому ПС (SCO);

– на вантажному, поштовому чи пасажирському ПС (SPX);

– на пасажирському, вантажному, поштовому ПС відповідно до вимог, що застосовуються до вантажного та поштового відправлення з високим ступенем ризику (SHR);

7) причину присвоєння статусу безпеки із вказівкою на те, що зазначене вантажне відправлення пройшло догляд із застосуванням належних методів догляду, які необхідно зазначити, або звільнене від проходження догляду із вказівкою на підставу для звільнення;

8) заяву про те, що за наявних у відправника вантажу відомостей, вміст вантажного відправлення не становить небезпеки для перевезення на пасажирському чи вантажному ПС;

9) заяву про те, що вантажне відправлення було захищене і не піддавалося несанкціонованому відкриттю під час перебування під контролем відправника;

10) підпис працівника, який пройшов відповідну підготовку та має право складати декларацію, або інший спосіб аутентифікації, якщо застосовується електронне передавання.

Декларація про безпеку вантажного відправлення складається тільки після завершення виконання процедур догляду персоналом служби

авіаційної безпеки суб'єкта авіаційної діяльності або безпосередньо авіаперевізником.

15. Обладнання та системи забезпечення безпеки

Суб'єкти авіаційної діяльності експлуатують технічні засоби та обладнання забезпечення безпеки лише тих виробників, що мають сертифікати відповідності на таке обладнання, видані уповноваженим органом з питань цивільної авіації.

Обладнання для проведення догляду рідин, аерозолів, гелів, обладнання для виявлення слідів вибухових речовин, обладнання систем виявлення вибухових речовин, сканери для догляду осіб, стаціонарні металошукачі потребують обов'язкового визнання з боку ЄКЦА на відповідність європейським стандартам.

Обладнання, що застосовується для забезпечення безпеки цивільної авіації, експлуатується відповідно до вимог інструкцій і правил, розроблених виробником такого обладнання. Суб'єкти авіаційної діяльності розробляють інструкції із застосування ТЗД відповідно до вимог інструкцій і правил, розроблених виробником такого обладнання. Суб'єкти авіаційної діяльності, що експлуатують ТЗД, забезпечують його тестування перед кожним включенням або на початку кожної зміни в разі цілодобової його експлуатації. Результати тестування вносяться до протоколу тестування технічних засобів догляду.

Стаціонарні металошукачі мають відповідати стандарту 2 ЄКЦА та таким вимогам:

1) генерувати звуковий або візуальний сигнал тривоги у разі виявлення металевих предметів;

2) можливість підраховувати відсоток пасажирів (осіб), які пройшли догляд з використанням стаціонарного металошукача і не викликали тривоги;

3) мати можливість встановлювати відсоток кількості пасажирів (осіб), які пройшли догляд, за винятком пасажирів (осіб), які прямують в зворотному напрямку;

4) підраховувати загальну кількість тривог;

5) розраховувати кількість тривог у відсотках від загальної кількості пасажирів (осіб), які пройшли догляд.

Ручні металодетектори повинні:

1) виявляти предмети, які вироблені з металів (чорних та кольорових) або їх містять. Виявлення та ідентифікація положення таких предметів з металів зазначаються сигналом тривоги;

2) мати засоби для регулювання параметрів ручного металодетектора, бути захищені та доступні тільки для допущеного персоналу;

3) видавати звуковий сигнал тривоги у разі виявлення металевих предметів, який має бути чутним в межах 1 метра;

4) мати візуальний індикатор, який вказує на те, що обладнання знаходиться в робочому стані.

Рентгенівське обладнання:

1) рентгенівське обладнання має забезпечити необхідне виявлення, яке характеризується роздільною здатністю, глибиною проникнення та здатністю розпізнавання заборонених предметів для недопущення їх пронесення на борт ПС;

2) рентгенівське обладнання повинно мати такі функції щодо зображення на екрані:

– збільшувати (як мінімум в два рази) будь-яку частину зображення;

– відеоінвертування (відображення монохромного зображення з відображенням білого як чорного і чорного як білого);

– мати властивість посилення контурів та візуального відтворення матеріалів, через які рентгенівські промені не можуть проникнути;

– забезпечувати визначення органічних та неорганічних матеріалів;

3) будь-яка функція має автоматично відключатися під час догляду наступного предмета.

Вимоги до зображення на моніторі рентгенівського обладнання:

1) роздільна здатність відображення відрізку дроту має забезпечувати можливість ідентифікувати оператором на екрані зображення неізольованого лудженого мідного дроту діаметром 0,254 мм, розміщеного в поліметилметакрилаті;

2) глибина практичного проникнення променів має забезпечувати можливість ідентифікувати оператором на екрані зображення неізольованого лудженого мідного дроту діаметром 0,5105 мм за шаром алюмінію завтовшки 11,1 мм;

3) просторова роздільна здатність має забезпечувати можливість ідентифікувати оператором на екрані зображення решітки з мідних листових пластин завтовшки 2 мм (відстань між решітками 2 × 4 мм), розміщені паралельно або перпендикулярно руху стрічки;

4) спрощений метод проникнення променів для тонких матеріалів має забезпечити оператору можливість бачити на екрані зображення сталевого листа завтовшки 0,10 мм;

5) спрощений метод проникнення променів для матеріалів значної товщини має забезпечити оператору можливість бачити на екрані зображення свинцевого стрижня завтовшки 1,5 мм за сталевою пластиною завтовшки 26 мм;

6) установка має диференціювати органічні та неорганічні матеріали, відображаючи їх різними кольорами.

Відповідність зазначених експлуатаційних показників оцінюється за допомогою стандартного тест-об’єкта.